

Els temps paradoxals (21 de gener – 7 de setembre de 2008) és la primera mostra de l'Arxiu CCCB i presenta tots els materials que han contribuït a una reflexió sobre les noves i les velles contradiccions de **la condició humana** en un món en transformació permanent.

Síntesi dels apartats de la mostra:

1. Introducció

Les societats occidentals viuen avui les paradoxes d'unes transformacions socials i culturals que van començar dècades enrere. Les estructures que havien fundat els valors de la modernitat han estat qüestionades després d'un segle de violència i totalitarismes, i avui s'obre un escenari poblat de nous discursos, nous imaginaris i, sobretot, noves incògnites. El progrés científic i tecnològic ha permès que el món sigui més petit; la contracció de l'espai i l'acceleració del temps propis d'aquest moment creen una nova relació de l'individu amb el seu entorn i la seva temporalitat. Vivim en una cultura bolcada en el present, on tot és cada dia més flexible i més individualitzat i en què noves possibilitats es multipliquen cada segon. Però, a la vegada, la plenitud d'aquest moment queda en entredit per la inquietud que sovint genera la velocitat d'aquestes transformacions, i per la sensació que, tanmateix, aquest progrés no eradica la presència de la violència i el conflicte en el nostre món. La vulnerabilitat de la naturalesa humana es fa evident en una societat on l'individu és cada dia més lliure, però també més fràgil, i on la incertesa del futur porta a una creixent interrogació sobre el sentit i la direcció de les nostres vides.

Material exposat:

- Vídeo Testament del segle XX

El segle xx va ser el de l'acceleració: descobriments científics, desenvolupament tecnològic, revolucions socials, avantguardes artístiques... El món es transformava a una velocitat vertiginosa que semblava anul·lar els temps precedents. Però aquest progrés que havia de donar lloc a una nova societat va ser el mateix que va fer del segle xx el moment més violent de la història. Aquest audiovisual mostra la tensió entre desenvolupament i violència, entre progrés i destrucció, que va marcar aquest període i que es converteix en el llegat dubtós que obre el camí del segle XXI.

14'

Guió de Juan Insúa

Muntatge de Toni Curcó

Documentació realitzada per Àngela Martínez amb la col·laboració d'Adriana Todó

Producció CCCB. 2000/2003/2007

- Vídeo Glossari del segle XXI

Des de l'any 1999 l'equip de producció d'audiovisuals del CCCB desenvolupa una sèrie de "càpsules temàtiques" que reflexionen sobre diferents aspectes de l'ésser humà i de la societat. Aquests vídeos es van emetre a Barcelona Televisió (BTV) i en diverses televisions locals a través de la XTVL.

El "Glossari" del segle XXI està format per una selecció de termes ja freqüents al final del segle passat, i també per nomenclatures incipients sobre les quals encara

existeixen diferents graus de confusió. El glossari respon a un esperit crític i lúdic que anticipa, posa remei o ironitza sobre la nova generació d'enciclopèdies digitals (*wikis*).

Guió de Juan Insúa
Muntatge de Toni Curcó
Producció CCCB. 2003-2004

2. Viure el present, témer el futur

Els canvis socials, econòmics i culturals propis dels temps actuals han donat lloc a una transformació radical en la nostra manera de viure. La flexibilització del sistema econòmic i l'omnipresència de les noves tecnologies han generat una gran mutabilitat dels entorns socials. El resultat n'és una societat on la inestabilitat i la incertesa són cada dia més evidents; el futur ha deixat de ser l'espai per a l'esperança i la utopia i l'instant present esdevé l'únic temps possible. L'individu actual es troba sota la paradoxa de viure un present incessant, que tanmateix no li evita sentir una vulnerabilitat creixent davant d'un futur imprevisible.

Material exposat:

- Vídeo *Viure el present, témer el futur*

Prenent com a punt de partida algunes de les conferències, les exposicions i els festivals més destacats del CCCB, en aquest audiovisual es planteja una reflexió sobre les inquietuds que generen les transformacions socials i culturals que la societat occidental ha viscut en les darreres dècades. El tractament visual suggereix, també, els canvis que estem vivint amb la Web 2,0: un nou pas en la creació, recepció i distribució dels fluxos digitals de coneixement, i la seva democratització progressiva.

8'30''

Guió d'Elisabet Goula i Juan Insúa
Realització de Luis Cerveró i Maialen Arana
Producció CCCB. 2007

3. La violència

Paradoxalment, el progrés econòmic, científic i tecnològic de les societats occidentals no ha significat la fi de la violència en el nostre món. La violació dels drets humans, el terrorisme, els conflictes armats no sols persisteixen, sinó que en alguns casos fins i tot s'intensifiquen. Més encara, l'exportació de la democràcia i els drets humans s'ha convertit en la coartada que justifica nous conflictes. A la vegada, el món globalitzat ha afegit noves formes de violència i exclusió: malgrat la lliure circulació de capitals, hi ha una restricció en la mobilitat de les persones que dona lloc a una nova categoria d'individus sense reconeixement jurídic. L'immigrant, el refugiat, l'exiliat... tots ells han perdut la seva condició de ciutadà, d'ésser polític, i la seva existència ha quedat pràcticament reduïda a la pura vida biològica. La violència d'avui és la que nega a l'ésser humà la possibilitat de ser tractat com a tal.

Material exposat:

- **"Arxipèlag d'excepcions"**, conferència de Zygmunt Bauman i debat amb Giorgio Agamben. CCCB, 11 de novembre de 2005.

- **Mural pintat en un dels carrers principals de Teheran, on es representen les tortures de la presó d'Abu Ghraib, 1 de juny de 2004**

AFP PHOTO – Behrouz Mehri. Exposició "Occident vist des d'Orient", CCCB 2005

4. La cerca de sentit

Els nostres temps estan especialment afectats per la crisi de la religió i de les grans ideologies del segle xx, que van marcar la vida de generacions de persones. Avui, la cultura del present, amb el seu màxim exponent que és la societat de consum, ens convida a trobar la felicitat en fórmules de satisfacció immediata que ja no consideren l'espera d'un futur millor. Però aquesta consigna inicialment alliberadora s'ha convertit en un "deure de felicitat" que no ens permet donar respostes al sentit de les nostres vides. Les preguntes sobre com viure el nostre present, quin sentit donar a la mort o quin llegat deixar a les generacions futures es presenten amb un èmfasi especial davant de la transformació radical en la nostra manera de viure. La cerca de sentit avui està dirigida tant a cercar un benestar espiritual que faci més feliç el nostre present com a ser capaços de trobar un nou vincle amb els nostres semblants.

Material exposat:

- *El magnífic Occident*, de Marjane Satrapi.

Exposició "Occident vist des d'Orient". Mural pintat per l'artista a la sala d'exposicions del CCCB els dies 25,26 i 27 d'abril de 2005.

- *Vídeo Epifanies. Figures del paisatge. La banda sonora de la revelació.*

El paisatge revela sentiments a l'espectador i la línia de l'horitzó és la manifestació iconogràfica d'aquesta promesa. Diverses pel·lícules plantegen la interrogació del paisatge en la confrontació ètica i estètica davant del mes enllà, d'aquesta línia de paisatge darrere de la qual s'anuncia una esperança, un dolor, un encerclament, una presó o una espera.

12'37''

Guió i realització de Marc Recha

Producció CCCB

Exposició "La ciutat dels cineastes", CCCB 2001